

בס"ד. ש"פ בשלח, י"ג שבט ה'תשמ"ב. הנחת הת' בלתי מוגה

(2) ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, ויאמר משה אל יהושע
 בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק גו"א. ומדייק בזה כ"ק
 מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה דשנת ה'תש"ט², דצלה"ב,
 דמכיון שעצת משה ע"פ מאמר הוי"ו הוא בחר לנו אנשים, אנשים
 ל' רבים, א"כ הול"ל ויצאו וילחמו, או צאו, ולמה אמר צא,
 ל' יחיד. גם צלה"ב, מה משמיענו הכתוב שעמלק נלחם עם
 ישראל ברפידים, והלא כבר נאמר לפני זה³ ויחנו ברפידים,
 והי' מובן מעצמו שמלחמת עמלק היתה ברפידים. ורז"ל⁴ פירשו
 אין רפידים אלא רפיון ידים, לפי שרפו ידיהם מדברי תורה
 לכן בא השונא עליהם. ועפ"ז מובן מה שהכתוב מדייק לומר
 שמלחמת עמלק היתה ברפידים, שבזה בא הכתוב לבאר סיבת
 מלחמת עמלק, שהיא לפי שרפו ידיהם מדברי תורה. אבל עדיין
 צלה"ב (כמו שמדייקים בזה במ"א), מהו הלשון שרפו ידיהם,
 והרי המדובר כאן הוא ברפיון בלימוד התורה, ובשייכות
 ללימוד התורה, שענינה הבנה והשגה, או עכ"פ דבור, אינו
 מתאים הלשון רפיון ידים, והול"ל שרפו את עצמם מדברי תורה.

והענין הוא⁵, דהנה מבואר בתניא⁶ דלכל איש ישראל יש שתי
 נשמות שהן שתי נפשות, נפש אחת מצד הקליפה וסט"א,
 ונפש השנית היא חלק אלוקה ממעל ממש⁷, ושתי נפשות
 אלו נלחמות זו עם זו לכבוש את הגוף, כמ"ש⁸. ולאום מלאום
 יאמץ. ובכדי לנצח את מלחמת היצר, שנפש האלקית תכבוש את
 הגוף, הנה ע"ז אמרו רז"ל⁹ בראתי יצה"ר בראתי לו תורה
 תבלין, ואם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, היינד,
 שבכח התורה יכול הוא לנצח את מלחמת היצר. ולא רק באופן
 של אתכפיא בלבד, אלא גם באופן של אתהפכא, שמהפך את נפש
 הבהמית, להיות ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך, בשני יצריך¹⁰,
 שזהו דיוק הלשון תבלין (בראתי יצה"ר בראתי לו תורה
 תבלין), שמהפך את היצה"ר ועושה אותו לתבלין¹¹. ומכיון

- שמדת -

- (1) פרשתנו יז, ח-ט. (2) נדפס בסה"מ התש"ט ע' 34 (השני)
- ואילך. (3) פרשתנו שם, א. (4) יל"ש עה"פ (רמז רסג). מכילתא
- עה"פ. וראה גם סנהדרין קו, א. תנחומא בשלח כה. יתרו ג.
- (5) ראה גם ד"ה הנ"ל פ"א (סה"מ שם ס"ע 34). (6) פ"א (ה, ב).
- (7) שם רפ"ב. (8) תולדות כה, כג. וראה תניא פ"ט. (9) ראה
- קידושיין ל, ב. וש"נ. (10) ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א
- (במשנה). ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ. וראה ד"ה הנ"ל רפ"ו
- (סה"מ שם ע' 40). (11) ראה תניא פכ"ז (לד, ב).

שמדת הנצחון נטועה ומושרשת בעצם הנפש, כמבואר בדרושי ההילולא¹² [ויתירה מזו, שהמדובר כאן הוא בנצחון של ענין התומ"צ שהוא ענין עצמי בישראל], הרי הנצחון הוא בתכלית השלימות.

אמנם כ"ז הוא כאשר העבודה היא כדבעי, דאז התורה נעשית תבלין ליצה"ר, אבל כאשר רפנו ידיהם מדברי תורה, הנה זה נותן מקום להיות ויבוא עמלק וילחם עם ישראל. והענין הוא, דהנה לימוד התורה כדבעי הוא כמארז"ל¹³ שצריך להיות ברכו בתורה תחלה, ואז דוקא לימוד התורה שלו הוא כדבעי, שלומד תורה על מנת לעשות. וזה שהוא לומד תורה על מנת לעשות, הוא לא רק לפי שגדול לימוד שמביא לידי מעשה¹⁴, אלא (בעיקר) לפי שהמעשה הוא העיקר¹⁵. ומזה מובן, שכאשר חסר אצלו בקיום המצוות כדבעי, הרי חסרון זה מורה שחסר אצלו לא רק בקיום המצוות, כ"א גם בלימוד התורה, דהגם שהוא לומד תורה, אבל מכיון שלא ברך בתורה תחלה, וממילא חסר אצלו בקיום המצוות במעשה בפועל, הרי זה מורה שלימוד התורה שלו אינו כדבעי כלל. וזהו מה שארז"ל שרפנו ידיהם (מדברי תורה) היינו, דמכיון שקיום המצוות שלו הוא ברפיון ידים, הרי זה גופא הוכחה שרפנו ידיהם מדברי תורה, שחסר אצלו בלימוד התורה, שלא ברכו בתורה תחלה. ומכיון שרפנו ידיהם מדברי תורה, שלימוד התורה שלו אינו כדבעי, ה"ז נותן מקום להיות ויבוא עמלק וילחם עם ישראל.

והנה¹⁶ קליפת עמלק ענינה לקרר את האדם, כמ"שי אשר קרר בדרך. שכאשר האדם הוא בדרך הוי', והוא בא לצאת ממצרים, בצאתכם ממצרים¹⁸, והיינו, שמתחיל בעבודתו

- לצאת -

- (12) ד"ה באתי לגני ה' שי"ת פי"א (סה"מ ה' שי"ת ע' 132).
(13) נדרים פא, א. ב"מ פה, ריש ע"ב. (14) קידושין מ, ב.
(15) אבות פ"א מי"ז. (16) בהבא לקמן ראה ד"ה ויבוא עמלק הנ"ל שם. ד"ה ויאמר משה תש"ט פי"ג (סה"מ תש"ט ע' 64 ואילך). ד"ה זכור תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קצה ואילך), עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' רצד), תרפ"ז (סה"מ תרפ"ז ע' קל ואילך), תרפ"ח (סה"מ תרפ"ח ע' נח ואילך), תרצ"ד (סה"מ קונטרסים ח"ב רפה, ב ואילך), ד"ה והי' כאשר ירים משה ידו פר"ת (סה"מ פר"ת ע' רצג ואילך), תרצ"ד (סה"מ קונטרסים שם רצ, א). (17) תצא כה, יח. וראה פרש"י עה"פ. (18) תצא שם, יז.

לצאת מהמצרים וגבולים שלו, הנה אז בא עמלק לקררו, היינו, שאומר לו שגם הוא מסכים על כללות העניין דלימוד התורה וקיום המצוות, אבל מהי ההתפעלות בזה, ולמה צריכים שהעבודה תהי' באופן דבכל מאדך¹⁹ דוקא, וכדבעי לי' למיעבד²⁰, הרי מספיק גם העבודה שבמידה והגבלה. ובכלל טוען הוא, שצריך להיות מעט מעט אגרשנו²¹, ומהו הקאך וההתפעלות בזה. וכאשר מראים לו שמפורש בתורה שהעבודה צריכה להיות באופן דבכל מאדך, ושהעבודה צריכה להיות כדבעי לי' למיעבד דוקא, אז מתחיל להטיל ספיקות, דזהו ענינו של עמלק, עמלק בגימטריא ספק, ומטיל בזה כמה ספיקות, דמי יאמר שהפשט הוא כך, ומי יאמר שהכוונה אליו כו', ומי יאמר שהכוונה היא גם למעמד ומצב שלו כו', וככה מורידו מדחי אל דחי, כמארז²² כך היא אומנתו של יצה"ר היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו כו'. וקליפת עמלק בדקות יותר היא, דכאשר הוא צהיך להתעסק עם הזולת, אז בא עמלק ומטיל בו ספיקות, וטוען, שהוא עסוק ומונח בענינים נעלים, ובענין פלוני הרי גם אם הוא לא יעשה אותו, הרי ייעשה הדבר ע"י אחר, ואף שאז לא יהי' כדבעי לי' למיעבד, לפ"ע מעמדו ומצבו, אבל הרי הוא מונח בענינים נעלים, שכ"ז הוא קליפת עמלק כו'.

והנה לאחרי שנאמר אשר קרך בדרך, כתיב ויזנב בך כל הנחשלים אחריך, והענין הוא, דהנה עיקר קליפת עמלק היא כאשר הוא בבחי' נחשלים אחריך, דכאשר הוא בתוך הענין²³, אז איך עמלק יכול להגיע אליו, אבל כאשר הוא בבחי' נחשלים אחריך, שאומר שיש לו שכל ומדות של עצמו ולמד חסידות והוא "תמים" וכו' וחושב שכחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה²⁴, ולכך יכול לצאת מחוץ לענין, הנה זוהי הסיבה לזה שקליפת עמלק יכול להגיע אליו.

והעצה²⁵ לזה היא כמ"ש בחר לנו אנשים וצא²⁶ הלחם בעמלק. דבחר לנו אנשים היינו אנשי משה דוקא, דמשה ענינו ביטול,

- כמ"ש -

(19) ואתחנן שם. (20) ראה כתובות סז, א. (21) משפטים כג, ל. (22) שבת קה, ב. (23) ראה פרש"י עה"פ תצא שם, יח. (24) עקב ח, יז. (25) ריש וסוף ד"ה ויבוא עמלק הנ"ל. רד"ה ויאמר משה תש"ט.

כמ"ש (בפרשתנו²⁶) ונחנו מה, והיינו, דהגם שמשם רבינו ידע את מעלותיו, שהוציא את ישראל ממצרים, ונתן להם את המן, ועתיד ליתן להם את התורה, בכ"ז אמר ונחנו מה, שאינו מציאות לעצמו כלל, וכל מציאותו היא רק מה שמאמיתת המצאו נמצאו כל הנמצאים²⁷, ומשו"ז הרי אדרבא, הוא בתוקף המציאות, אבל תוקף זה אינו התוקף מזה שהוא מציאות לעצמו, כ"א התוקף דאמיתת המצאו. וזהו שמשם אמר ליהושע בחר לנו אנשים, לפני משה לפני חמה לפני יהושע לפני לבנה²⁸, היינו שיהושע הי' בטל למשה, דוגמת הלבנה שהיא מקבלת ובטילה לשמש, ואמר לו שיבחר לו אנשים, אנשי משה דוקא שהם בטלים למשה רבינו שענינו הוא בחי' ונחנו מה כנ"ל. וכח זה ניתן לכאו"א (עי"ז שבטלים למשה כנ"ל), צא הלחם בעמלק, שבכחו של משה, ואתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא²⁹, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, יכולים לצאת גם מחוץ לענני הכבוד, למקום נחש שרף ועקרב, ולנצח את מלחמת עמלק.

והנה כתיב³⁰ מלחמה להוי' בעמלק מדור דור, ואיתא בתיב"ע שהכוונה בזה היא לדרא דעלמא דין, דור משה רבינו, ולדרא דמשיחא, שבקרוב ממש ינצח את מלחמת עמלק, וכבקשת כאו"א מישראל³¹ את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח כו' כי לישועתך קוינו כל היום, ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים, ובתפלת מוסף דשבת [שהיא עיקר התפלה וההוספה דשבת] אומרים, הוא אלקינו כו' ויגאלנו שנית בקרוב כו' הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית, ובהוספה גם על יצי"מ, כמ"ש³² אראנו נפלאות, במהרה בימינו ממש.

*

(26) טז, ז. וראה ד"ה ויאמר משה הנ"ל פ"י (סה"מ שם ע' 62). (27) רמב"ם ריש הל' יסוה"ת. (28) ב"ב עה, א.
(29) תקו"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א). (30) פרשתנו יז, טז.
(31) בתפלת שמו"ע. (32) מיכה ז, טו. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפו ואילך).